

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.п.н. Валентина Стойчева Маргаритова,
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
по: област на висше образование 1. Педагогически науки,
професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...,
докторска програма Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка.

Автор: Георги Николов Кабаков

Тема: *Оптимизиране на психофизическата подготовка на футболния съдия*

Научен ръководител: проф. д.п.н. Веселин Желязков Маргаритов, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № РД-21-2093 от 13.12.2022 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема *Оптимизиране на психофизическата подготовка на футболния съдия* за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка. Автор на дисертационния труд е **Георги Николов Кабаков** – докторант на самостоятелна подготовка към катедра Теория и методика на физическото възпитание и спорт с научен ръководител проф. д.п.н. Веселин Желязков Маргаритов от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

Представеният от **Георги Николов Кабаков** комплект материали на хартиен носител е в съответствие с чл. 36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;

- автобиография (европейски формат);
- протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;

2. Кратки биографични данни за докторанта

Георги Кабаков е роден на 22 февруари 1986 г. в гр. Пловдив. През 2000 г. завършва основното си образование в ОУ „Димитър Талев“ – гр. Пловдив. Получава образователно квалификационна степен „професионален бакалавър“ през 2010 година в Европейски колеж по икономика и управление, град Пловдив. ОКС „бакалавър“ придобива през 2018 година в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, специалност „Педагогика на обучението по физическо възпитание“, а през 2019 година завършва Магистърска програма „Спорт в училище“. Започва работа като асистент в катедра „Теория и методика на физическото възпитание и спорт“ към Педагогически факултет на ПУ през 2020 година. Същата година е зачислен като докторант в самостоятелна форма на подготовка. Ас. Георги Николов Кабаков се развива и в областта на футболното съдийство – започва своето развитие от 2001 година. От 2013 година е международен футболен съдия. Избран е за най-добър рефер на България за 2015 година и 2021 година.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Дисертационният труд е изработен във връзка с проблеми, все по-често привличащи вниманието на специалистите, свързани с футболното съдийство за правилното протичане на футболната игра и регулиране на взаимоотношенията между футболистите както и оптимизиране на психофизическата подготовка на реферите. Този факт създава интерес и придава актуалност на избраната тема на дисертацията.

4. Познаване на проблема

Ас. Георги Кабаков е дългогодишен футболен съдия с голям опит и професионализъм в работата си и познава в детайли проблематиката. Награждаван е с множество отличия. В съчетание с богатата му теоретична подготовка демонстрира познания, които са предпоставка за успешно разработен научен труд.

5. Методика на изследването

За решаване на задачите, постигането на целта и доказване на хипотезата докторантът прилага комплекс от общо-педагогически и специализирани методи на изследване, които включват:

1. Проучване, анализ и обобщаване на литературни източници;
2. Анкета;
3. Методи за измерване и оценка на физическото развитие – тегло и ВМІ;
4. Педагогическо наблюдение;
5. Педагогическо тестиране за физическа дееспособност:
 - 5.1. Тест за взривна сила;
 - 5.2. Тест за дълбочина на наклона;
 - 5.3. ФИФА фитнес тест;
 - 5.4. Сингъл-дабъл-сингъл тест;
6. Психически тестове:
 - 6.1. Тест за самочувствие, активност и настроение (САН тест);
 - 6.2. Тест за ситуативна психическа готовност (СПГ тест);
 - 6.3. Тест за коректурна проба;
 - 6.4. Тест за възприятие за протичане на време.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Разработената от ас. Георги Кабаков дисертация следва класическата структура за този род разработки и отговаря на общоприетите изисквания. Тя съдържа въведение, три глави – обзор на специализирана литература, постановка на проблема, научно-методологични пара-

метри на изследването (хипотеза, цел, задачи, предмет и обект на изследването), организация и методика, анализ на резултатите от изследването, изводи и препоръки, библиографска справка и приложения. Трудът е разработен в обем 175 страници. Онагледен е с 45 таблици, 97 фигури, 7 приложения, използвана литература от 235 литературни източника и 16 сайта.

Уводът аргументира значимостта на научния проблем – магията на футболната игра е завладяла света още от древността, а реферите са спортните педагози на терена. Оптимизирането на психофизическата подготовка на футболните съдии би осигурило по-висока ефективност в дейността им.

В първа глава авторът извършва логически структуриран, качествен и прецизен теоретичен анализ на разглеждания проблем. Разгледана е историята и произхода на футболната игра, история и етапи на футболното съдийство. Задълбочено и компетентно е характеризирана спецификата на физическата, психическата и психофизическата подготовка на футболния съдия.

Във втора глава хипотезата е формулирана на основата на теоретичния анализ и практическия опит по проблема. Целта и задачите следват логиката на научното педагогическо изследване и спецификата на дисертационния научен проблем. Определени са обектът и предметът на изследване, представена е методиката. Организацията на изследването следва логиката на основните изследователски задачи и води до постигане на поставената цел.

В глава трета в таблици и диаграми са резултатите от изследването. За анализ на данните е използван вариационен и корелационен анализ, проверка на хипотези. Математико-статистическата обработка е извършена с приложението Excel и статистическия пакет SPSS. Те дават отговори на поставените задачи. Получените резултати са обобщени в таблици и диаграми, анализирани са корелационни зависимости за онагледяване на вътрешната структура на изследваните явления, при които се наблюдават ефективни структурни промени, произтичащи от приложените модели върху изследваните главни съдии. Прилагането на корелационния анализ е концентрирано върху проследяване на резултатите от двете експериментални групи. Предложена е и корелационна матрица за установените статистически значими връзки.

Резултатите са анализирани в посока на изследователската концепция, където проличава компетентността на автора.

В трудът следват „изводи и препоръки”. На базата на теоретичния обзор и анализа на резултатите от проведения експеримент са изведени 6 извода и 5 препоръки. Те са конкретни и са резултат от проведеното изследване.

Литературата е подредена правилно.

Следват приложения като допълнение на дисертацията.

Дисертационният труд отговаря на всички нормативни изисквания за придобиване на научни степени.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Авторът разглежда психическата и физическата подготовка на футболния съдия, като основни компоненти в цялостната психофизическа подготовка на футболните съдии и видео асистент съдиите за оптимизиране на тяхната работа. Основните приноси са:

1. Разработена е научнообоснована теория за оптимизиране на психофизическата подготовка при футболни съдии.

2. Изследван е актуален и значим проблем, свързан с процеса на развитието, усъвършенстването и специализирането при подготовка на футболни съдии и асистент съдии.

3. Създадени и експериментирани са рационални тренировъчни модели за физическа, психическа и психофизическа подготовка в годишния цикъл по съдържание и структура.

4. Приложените модели и методика за психофизическа подготовка на футболни съдии са фундамент за нови изследвания и разработване на още тренировъчни модели.

5. Използвана е подходяща тестова батерия с висока информативност и комплекснооценяване в трите сфери на съдийската подготовка. Обективните резултати, както и статистическият анализ са доказали ефективността на приложените модели.

6. Разширените знания за психофизическата подготовка на футболните съдии са с особена стойност за иновативния подход при обучението и тренировката на арбитрите, адекватни за съвременния футбол.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Ас. Кабаков е представил четири публикации, свързани с дисертационния труд. Три от тях са самостоятелни и една е в съавторство. В тях разглежда модерните тенденции в изграждането на футболния съдия, физическата подготовка, както и психическата подготовка като фундаментална за дейността на футболните съдии. Тя включва няколко вида готовност: обща, постоянна, специализирана и ситуативна. Представени са изискванията към дейността на видео асистент съдията, актуални в последните години. В публикациите проличава компетентността на автора по разглежданата тематика. С авторът нямаме общи публикации.

Публикациите съответстват на количественото изискване от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности.

9. Лично участие на докторанта

Проведеното изследване е реализирано лично от ас. Георги Кабаков и научните приноси са негова заслуга. Това той удостоверява с подписана декларация за оригиналност и достоверност. Имайки предвид личните качества, теоретичната подготовка и професионалния опит на докторанта нямам съмнение, че дисертационния труд е лично негово дело.

10. Автореферат

Авторефератът е разработен съобразно изискванията за педагогически изследвания. Структурата и съдържанието му са съкратен вариант на дисертацията.

11. Критични забележки и препоръки

Нямам критични забележки и препоръки към разработения научен труд.

12. Лични впечатления

Познавам лично докторанта като преподавател в катедра „Теория и методика на физическото възпитание и спорт“. Изключително компетентен, организиран, точен и отговорен при изпълнение на служебните задължения.

Ас. Кабаков притежава научно-изследователски умения и може да провежда ефективно обективни научни изследвания по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка“.

13. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Бих препоръчала създадените и експериментирани тренировъчни модели за физическа, психическа и психофизическа подготовка да бъдат използвани при провеждането на цялостната подготовка на футболните съдии.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Дисертационният труд показва, че докторантът **Георги Николов Кабаков притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“* на **Георги Николов Кабаков** в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка.

Пловдив, 18.01.2023

Рецензент:

(проф. д.п.н. Валентина Маргаритова)